

# Ubytovací statistika v první dekádě třetího tisíciletí

**Cestovní ruch je citlivý na ekonomické a společenské změny. Jeho nerovnoměrný vývoj v uplynulých deseti letech je důkazem toho, že také přírodní živly ovlivňují cestování.**

Údaje ubytovací statistiky vycházejí ze statistického šetření, kterým Český statistický úřad sleduje počet hostů a počet přenocování podle země původu návštěvníka v tzv. hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ). Za to je považováno každé, které má 5 a více pokojů nebo 10 a více lůžek. Zařízení s nižším počtem pokojů nebo lůžek nejsou pravidelným statistickým výkazem sledována. Celkový počet hromadných ubytovacích zařízení v České republice byl v roce 2010 zhruba kolem 7 tisíc. V 1. čtvrtletí 2011 do nich přijelo 2,4 mil. hostů, kteří zde strávili 7,4 mil. nocí. Po útlumu v letech 2008 a 2009 nastalo již v loňském roce oživení a tento vývoj pokračoval i letos. Přitom z hlediska rozdělení hostů na cizince a domácí turisty byl vývoj v loňském roce mírně odlišný.

## Zhruba polovina hostů je ze zahraničí

Zatímco zahraniční návštěvníci v hojnější míře začali navštěvovat ubytovací zařízení již na počátku loňského roku, zájem domácích turistů se zvýšil až v jeho posledním čtvrtletí. Důsledkem rozdílného chování cizinců a domácích turistů je také fakt, že se letos v 1. čtvrtletí zvýšil počet domácích hostů o 10 % oproti stejnému období v loňském roce. Cizinců k nám v téže době přijelo „pouze“ o 7 % více.



Při porovnání počtu přenocování se však ukazuje opačný vývoj. Počty přenocování cizinců vzrostly o 7,1 %, zatímco Čechů pouze o 5,8 %. Z toho lze vyvozovat, že zatímco Češi svůj pobyt mírně zkrátili, cizinci si ho naopak mírně prodloužili.

V prvním čtvrtletí letošního roku služeb hromadných ubytovacích zařízení využila mírně nadpoloviční většina domácích hostů (51,8 %), což je v této době obvyklá situace. Avšak z hlediska celého roku je v HUZ ubytována naopak mírně nadpoloviční většina cizinců.

## Hrají hvězdičky roli?

Další zajímavá informace, kterou jsme zjistili z ubytovací statistiky, byl dosti rozdílný vývoj návštěvnos-

ti v různých kategoriích ubytovacích zařízení. V letošním prvním čtvrtletí vyššího tempa, dvouciferného růstu, dosahovaly hotely nižších kategorií (dvou a tříhvězdičkové), zatímco luxusnější hotely (pětihvězdičkové) rostly pouze o 2,2 %. Je nutné podotknout, že určitou roli v tomto případě hraje různá srovnávací základna. Po celý loňský rok se počet hostů v luxusnějších hotelech zvyšoval. Hotely nižších kategorií však byly ještě v první polovině roku 2010 v útlumu.

Jaká byla struktura hostů v jednotlivých typech zařízení? Hotely nižších kategorií (tři a méně hvězdiček včetně garní) poskytly ubytování zhruba 40 % hostů. Druhou nejčetnější skupinu tvořily čtyřhvězdičkové hotely. V pětihvězdičkových hotelech se ubytovalo necelých 7 % hostů.

## Neblahé události

Jaký byl vývoj ubytovací statistiky za uplynulou dekádu? Na jejím počátku se na cestovním ruchu podepsaly dvě události – jedenácté září 2001 v USA a srpnové povodně 2002 v České republice.

V roce 2002 byl cestovní ruch v celé Evropě utlumen v důsledku teroristických útoků 11. září 2001 v New Yorku. V České republice byl propad cestování umocněn ještě povodněmi, které do značné míry zasáhly Prahu. Díky tomu, že hlavní město je zdaleka nejvyhledávanější turistickou destinací, je samozřejmé, že povodně se projevily rovněž v rámci souhrnu za celou republiku, a protože většinu návštěvníků pražských hotelů tvoří cizinci, je pochopitelné, že propad v kategorii zahraničních návštěvníků byl hlubší než mezi tuzemskými hosty.

Od roku 2003 ubytovací zařízení zažívala v celku výrazný rozvoj. Vrchol přišel v roce 2007, kdy v hromadných ubytovacích zařízeních přespalo nejvíce hostů v uplynulé dekádě – téměř 13 milionů. Zejména zájem cizinců se stabilně zvyšoval.

Další událost, která zprostředkovaně ovlivnila cestovní ruch, byla ekonomická krize. V roce 2008 nastalo mírné, v roce 2009 již výrazné snížení počtu hostů, přičemž výsledky klesly dokonce pod úroveň roku 2004. K oživení cestovního ruchu došlo zno-

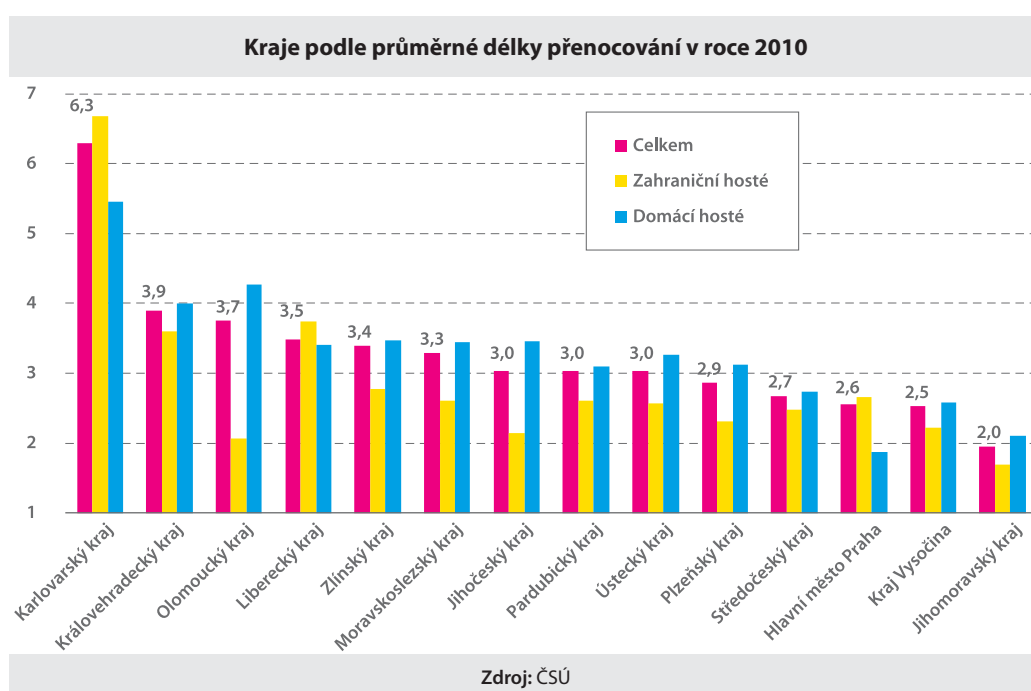
vu v roce 2010. To pokračovalo i v 1. čtvrtletí letošního roku.

## Praha první, Karlovy Vary druhé

Jak vypadal cestovní ruch z hlediska jednotlivých krajů? Je všeobecně známo, že hlavní město Praha má výjimečnou a nezastupitelnou roli v cestovním ruchu v České republice. Přitom za uplynulou dekádu Praha své dominantní postavení v cestovním ruchu ještě více posílila. Zatímco v roce 2001 se v ní ubytovala více než čtvrtina všech turistů, v roce 2010 to bylo dokonce téměř 40 % všech hostů.

Z hlediska porovnávání rozdílů mezi kraji se jeví také jako zajímavé sledovat strukturu návštěvníků – tj., zda ten který kraj láká spíše domácí nebo zahraniční turisty. Poměr mezi hosty z ciziny a českými hosty je dlouhodobě z hlediska celé České republiky zhruba vyrovnaný, avšak při pohledu na krajská srovnání je situace výrazně odlišná. Hosty pražských hotelů a penzionů jsou téměř z 90 % cizinci. Nad celorepublikovým průměrem je ještě Karlovarský kraj, téměř 70 % jeho hostů tvoří zahraniční návštěvníci. V ostatních regionech je situace v tomto směru opačná, ubytování v nich vyhledávají ve větší míře spíše Češi.

Je třeba si uvědomit, že není důležité pouze počet hostů, kteří ur-



čitý region navštíví, ale také doba, kterou v něm stráví. Z hlediska délky pobytu jednoznačně dominuje Karlovarský kraj, který se soustřeďuje na lázeňské pobyty spojené se zdravotnickými procedurami. Ty pochopitelně trvají delší dobu, proto na Karlovarsku činí průměrná délka pobytu hostů zhruba týden.

V porovnání s tímto regionem jsou na tom ostatní podstatně hůře. Druhou příčku mezi kraji zaujal Královéhradecký kraj, ovšem s výrazným odstupem – průměrná délka pobytu činí zhruba čtyři noci. Na opačném konci žebříčku je Jihomoravský kraj, kde hosté v průměru

zůstávají pouze dvě noci. Ani v Praze, největším tuzemském magnetu, turisté dlouho nezůstávají – v průměru necelé tři noci.

## Koho láká pobyt v ČR?

V rámci ubytovací statistiky ČSÚ sleduje, odkud zahraniční turisté pocházejí. Celkově je samostatně statistickým výkazem sledována návštěvnost téměř ze všech evropských států a z významných světových destinací. Podíl pěti zemí, ze kterých pochází nejvíce zahraničních turistů (tzv. TOP 5), se za uplynulých pět let snížil z téměř

54 % v roce 2001 na 44 % v roce 2010. V průběhu této doby došlo také k proměně nejčastějších návštěvníků. Absolutně nejčastěji jsou klienty našich ubytovacích zařízení Němci, avšak jejich zájem o Českou republiku v posledních letech mírně slábl. Zcela opačný trend vykazují turisté z Ruska. Ještě v roce 2001 se na pomyslném žebříčku národností umístili až v druhé desítce. Avšak za poslední dekádu se jejich počet téměř zčtyřnásobil, v roce 2010 do Čech přijelo přes 400 tisíc Rusů. Občané Ruské federace u nás navíc zůstávají nejdéle – pět nocí, nicméně i turisté z Ruska svůj pobyt zkracují – ještě v roce 2001 jejich průměrný počet přenocování dosahoval téměř 6 nocí. Opačný trend vykazují turisté z Izraele a Dánska. V uplynulém desetiletí došlo k mírnému nárůstu délky jejich pobytu. Je však třeba říci, že pro Izrael jsme poněkud vzdálená destinace. V roce 2010 k nám přijelo „pouhých“ 84 tisíc Izraelců, což je v porovnání s 1,3 milióny Němců a čtyřmi sty tisíci Rusů relativně nízké číslo.

## Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních v 1. čtvrtletí 2011

	Příjezdy			Přenocování		
	I. 2010	I. 2011	index	I. 2010	I. 2011	index
celkem všechny HUZ	2 222 553	2 412 490	108,5	6 985 154	7 436 885	106,5
hotely 5*	151 433	154 818	102,2	346 652	358 416	103,4
hotely 4*	652 021	710 719	109,0	1 844 636	1 974 284	107,0
hotely 3*	689 836	769 034	111,5	1 890 391	2 104 760	111,3
hotely 2*	77 146	89 688	116,3	226 138	246 425	109,0
hotely 1*	40 111	49 327	123,0	115 809	139 516	120,5
hotely garni	43 148	51 490	119,3	112 929	133 291	118,0
penziony	225 063	234 007	104,0	750 899	752 345	100,2
ostatní HUZ	343 795	353 407	102,8	1 697 700	1 727 848	101,8

Zdroj: ČSÚ

Marie Boušková  
odbor statistiky služeb